

BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR LEVELEIBŐL.

(XIII—XVIII.)

Kolosvár, 1825, Febr. 20-kán

Kedves Barátom!

Szomorú hirt kell neked írnom; s azért sietek megírásával, hogy a dolog valóságáról tudositva légy, ne hogy hirt után másképen hald. Gróf Wassné a Fársáng elein haza indult volt innen; a Kis Gizellát betegen itt hagyta, Palatkán a kis Lajos rosszul lett, és minden vigyázat mellett is tegnap délután meghala. Gróf Wassnét ma hozzák ide bé, ki hasonlólag nagyon rosszul van; a kis Gizella meggyógyulásához van reménység. Az édes Anyád a Grófné ő Nagysága egy hét óta hasonlólag Rheumatismussal feküdt, már jobban kezdett vala lenni; mind eddig titkolták a Lajos és Gróf Wassné rosszul létét, de most már fel kelle fedezni; erősen elérzékenyedt ő Nagysága, de reméljük, hogy két három nap alatt felkelhet, képzelheted Testvéreid megütődéseket.

Élj boldogul, most többet nem írhatok. Buzgó szeretettel ölel

tisztelő barátod

Farkas Sándor.

XIV.

Kedves édes Barátom, ezen ide zárt Levelet Gróf Wass¹⁾ peccsételetlenül oly hozzáadással küldötte volt be nekem, hogy ha a Posta nap eljöveteléig a környülállásokat terhesedni látom, a szerint tudosítsalak Téged. De írhatom Neked, hogy ezen idő alatt mindenik Grófné láthatólag jobbra fordult. Anyád ő Nagysága már egészen jól van, s már két estve kártyázott is, az ifju Grófné²⁾ naponként hasonlólag kezd új életet kapni; azért azt javalnám, ne hogy ily terhes időben a leindulásra határozd magadat. Nem tudom, van e kedved még soká a svábok közt maradni? Kérlek írj valamit Igazról, ő egészen elhallgatott. Élj boldogul kedves Barátom, buzgó szíveddel ölel

tisztelő barátod

Farkas

Corinnát³⁾ akarnám kiadni magyarul, Te lész e Előfizető?

¹⁾ Gróf Wass György.

²⁾ Gróf Wass Györgyné.

³⁾ Madame Stael világhírű regénye.

XV.

Kolozsvár, 826, Mart. 5-dikén

Kedves Barátom!

A mult Postával megirta neked Gróf Wass, hogy Anyád ő Nagysága roszatskán vagon. Mivel hiszem, hogy nyugtalanul várod a további tudósítást, annyit irhatok Neked, hogy ő Nagysága most sincs jobban, mint ez előtt harmad nappal volt. Az a szerencsétlenség, hogy Szent Gothárdon kell fekünnie, hova Doctort is vinni bajos, s nem is lehet oly jó moddal gondoskodni. Ma innen kiindult B. Wesselényi Józsefné, hogy ha lehet, béhozzák, s a Doctor is kívánná, hogy itt jobban utána láthassan. Az imént érkezett tudósítások szerint, álma nem volt a Grófnénak, nem ehetik s nyughatatlankodik, s osztán képzelheted azt is, hogy Testvéreid is érzékenyek levén, sokkal veszedelmesebbnek nézhetik a dolgot, a mint van. Reméllem, nem leszen Neked alkalmatlan, ha a mig ő Nagysága jobban leszen, minden Postán tudósítani foglak. Ne hogy valaki megijeszzen s ily alkalmatlan időben le indulj, meg lehet, ezzel magadnak is betegséget okoznál. Jósika, Báró Sámuel honap indul innen Bécsbe. Élj boldogul kedves Lajosom, kerestesd Levelem a jövő Postán is.

örök barátod

Farkas Sándor

XVI.

Kedves Barátom!

Comtesse Constance¹⁾ Leveléből bővebben megértheted az ő Nagysága mostani hogy létét. Minek utána bėjött, a két első nap mind csak roszul volt, ma már könnyebben van, de az álmatlanság, köhögés s nyugtalanság még is lankadtá teszik ő Nagyságát. Nyilatkozattatta kívánságát ma is ő Nagysága, hogy szeretné, ha le jönnél. B. Josika Sámuel bővebben fog eziránt szólni veled. Határozd el magad ha jösz-e vagy sem.²⁾ Én már több Levelet nem is irok, mig szándékom nem tudom, azért arra kérlek, hogy ha nem jönnél, irj ide va-

¹⁾ Gróf Gyulay Constance 1828-ban ment férjhez gróf Kuun Lászlóhoz.

²⁾ Gyulay Lajos e levél vétele után Kolozsvárra sietett. Gróf Gyulay Ferenczné az 1826-ik év junius 23-án szünet meg élni, született 1767-ben szeptember 17-én. Gr. Gyulay 1860-iki naplójába junius 22-én e szavakat írta: „Holnap egy szomorú emlékü napra fogok virradni. Anyám, hasonlíthatlan jó és szeretett anyám halálának lesz évnapja, ki 1826-ban junius 23-án költözött jobb életre, tehát 34 évvel ez előtt, itt Kolozsvárt ezen háznál, hol most is lakom, ugyanazon szobákban mint akkor. Szegény jó anyám, sokat szomorkodtunk utánod, tekints le gyermekeidre a menyekből és imádkozz érettök, közelébb Istenhez!” — A következő nap a gyászos évfordulóról ezeket írja: „Harminczegyedik évnapján szeretett, jó és hasonlíthatlan anyám halálának. — — — — — — — — — — Mult évben e mai napot megörökítettem az által, hogy nemzeti czélokra 10,000 forintot adtam. Szerettem volna az idén is e szent napot megörökíteni, de nem mindig telik. Adakoztam ugyan ma is, ez volt első cselekedetem „a reggel óráiban, de nem dicsekedem vele.“

lakinek 's azután minden környüállásokról bővebben tudositlak. Él
boldogul, szivből ölel

tisztelő barátod
Farkas Sándor.

XVII.

Kedves Barátom,

Gróf Wasshoz irt Leveledben hozzám tett rendelésed szerint, Stetter nevezetű Ifjunak az aedilis Directióhoz applicatiója iránt bédott Irásait kivettem; mely áll 7 darab Folio Deliniatióból és 2 darab Testimonium Copiából; az Instantiát nem adták ki. A mint nekem a Director mondja, nem kételkednek ezen Ifjunak Talentumai iránt, hanem annak, a ki itten applicaltatni kíván, magyarul és deákul jól kell tudni ezen nyelvek tudásáról pedig Stetter nem bizonyított. Ha alkalmatosságot kapok, felküldöm ezeket magam Hozzád, különben pedig gr. Wassnak fogom általadni.¹⁾ — Gr. Wass most Lunkujan van Dozsával együtt holmi közös dolgok eligazítása végett. Dozsa elmeneted után még fel nem jöhetett, hogy az osztály egészen bevégződjék. — A Comtessek még mind itt vannak.

Mint találád magad új Hivataladban? el vagy e nagyon foglalva? De hiszen nektek mind együtt is sok dolgokat nincs. Én részemről annyira el vagyok foglalva a haszontalan 's háládatlan manipulatióval, hogy már majd két Hónapja, hogy magamnak semmit nem dolgozom 's olvasni sincs időm 's kedvem. A Historia hallgat 's addig nem is reméllem, hogy hozzányulhassak, míg szabadsággal hossz-as időre el nem menyek. Könyveid felé még fel sem mehettem, mert azután Gr. Wassné lakott a szobákban, most Fő Ispány Hollaki²⁾ töri a fejét benne a status dolgaival.

A Productionale Forum végére siet, a Fiscus majd semmit se nyere; meg is unták már mindenek ezen ok nélkül való dolgokat. Él boldogul kedves Barátom, parancsolj velem itt való dolgaid iránt.

Kolosvár, 827, Máj. 27-kén

tisztelő barátod
Farkas Sándor.

XVIII.

Kedves Barátom!

Mind vártam elmentéd után, hogy Szobáid megüresedvén, könyveid rendbe szedhessem. De Ur Isten áldásából gróf Wassné ő Nagysága apró gyermekek, száraz- és nedves Dajkák 's Szobaleányok nélkül egyszer sem lévén, a gyermek sirások közt is Könyveid már egyszer egybeszedtem 's felírtam. A Catalogust által adám ma Gróf Mikesnek,³⁾ ki innen holnapután indul Bécsbe, hogy neked adja által. Ezen

¹⁾ A maros-némethii épületet Stetter újította s nagyobbította meg. Az építkezés az ő terve szerint és felügyelete alatt történt.

²⁾ Zarándmegyei főispán.

³⁾ Gróf Mikes János.

Catalogust azért küldöm, hogy a mint benne látni fogod, a német belletria fachból némely darabok hibáznak. Kár lenne így csonkán állaniok, ott módod van kipótolni a hibázókat. Meg lehet az is, hogy némely darab talám nálad leszen, vagy talám a Comtessek által olvasni kiadva, de az ilyen ritkán kerül haza. Mivel a Theka kulcsát Gróf Wassné elmeneteled után tőlem által vette, a német könyvek között a rend megint megbomlott. Mind együtt könyveid mennek 756 darabra, ide nem számítva a sok Predikációt, Repülő írásokat 's Dissertatiókat. A Lemaire classicusait kár volna félben hagynod; itt meg van már 72 darab rendbe hozva. Martialis és Tacitus az utolsók, a 71 és 72 darabok.¹⁾

Hogy Döbrentei képét metszettétek, ugyan örvendek. De ily kövér poéta e ő most? Ide zárom azok neveit, kiknek eddig adtam az általad hozzám küldöttökből. A többit is lassanként kiosztom jobb jobb Ismerőjének. — Egy hernyószedő vasat is adott által nekem Gróf Degenfeld a képekkel, erről Leveledben nem emlékezel, Gróf Wassné azt mondá, hogy Férjének küldötted 's által adtam. A Giraffe stikoló Mustra nagy örömet szerzett Comtesse Lottenak.

Örömmel irom Neked, hogy a vacans Fő Ispányokra a napokban végbe ment Candidatusok Listájában a parte Reformatorum a Hunyadi Fő Ispánságra Te az ötödik Candidatus voltál, de most még ternariusba nem mentél, a Ternaristák pedig ezek:

Cathol.	Reform.
Sam. Jósika	Jos. Mara
Lad. Noptsa	Dan. Zeyk
Bened. Lázár	Sigism. Kún

Már ezekből Lotteria szerint válaszatok mai időben egészen Lotteria lévén a Hivatal nyerés.

Gróf Kendefi²⁾ tegnap indult innen Bécsbe, talám eddig ott is lesz. — Itt nagy tüzzel olvassák Gr. Széchenyi Lovakról irt könyvét. Én még inkább kezdem tisztelni ezt az embert. Mely sok szép van könyvében! Kolozsvári ujságot nem írok, azt Gr. Mikes³⁾ majd ki fogja meríteni Neked. Külömbön pedig itt egész ruinában lakunk most a Háznál, mert a Br. Josika Házát lerontották 's a kapun is alig mehetünk ki a sok kőtől. Ablakaink alatt éjjel nappal negyven cigány 's meg félannyi Purdi quartélyoz és danol.

Az én egészségem most is sokszor gyarló 's kedvem e miatt

¹⁾ Gróf Gyulay Lajos úgy kolozsvári- mint masos-némethii könyvtárát élte végeig szaporította; kolozsvári könyvtárából néhány ritkább kötetet az erd. muzeum-egylet könyvtárának ajándékozott. így p. o. Beroaldus Filep azon művét, melyet Csulai Filep jeles magyar tanítványának ajánlott. Gróf Gyulay Lajos örökösei e két könyvtár egyik jelentékeny részét, az udvarhelyi ev. ref. collegium könyvtárának ajándékozták, a hol az „Gyulay theka“ nevet visel.

²⁾ Gr. K. Ádám.

³⁾ Gr. M. János.

a dolgozáshoz naponként hanyatlík. Élj boldogul, kedves Barátom!
 A Comtessek mind jól vannak. Constance készül a nagy napra.¹⁾
 Buzgó szeretettel ölel

tisztelő barátod
 Farkas Sándor.

Kolosvár, 828, máj. 4-kén.

Döbrentei képeiből adtam:

Gr. Gyulay Lotte	2
" " Fanny	2
" " Constance	2
B. Bánffy László	1
Prof. Buczy	2
Kelemen Kajos	1
Gr. Kornis Mihály	1
Gr. Bethlen Ádámné	1
Gyergyai Ferencz	1
Doctor Gyarmathi	1
Gr. Wass Tamásné	1
Gedő József Abrudbányán	1
Pater Koros	1
" Buzna	1
Jancsó Pál Komoediás	1

Közli gr. **Kuun Géza.**

¹⁾ Gróf Gyulay Constance esküvője gróf Kuun Lászlóval az 1828-dik évben a maros-némethi kastélyban ment végbe.

A XXIV. ZSOLTÁR.

(Imadal.)

Tiéd Uram a föld s annak lakója.
A mindenségnek te vagy alkotója.
Te mérted ki a tengerek határát,
Szabályozád a folyamoknak árnját.

— Téged keres Uram a magasságban,
Lakóhelyed szentséges sátorában,
Kinek kezén bűn nem ragadt,
Kinek szive tisztán maradt,
Ki, nem kevély, alázatos,
Csalárdul nem alattomos.
Azé az áldás, üdv, a kegy:
Ki tisztasággal — hozzád megy . . .

Szentséges ajtók, templomok,
Imánkra föltárujlatok:
Oh, itt van, itt — a dicsőség királya,
A kit keres lelkünknek hő imája.

Rédiger Géza.
